

Titel: Udrag fra Notesbog 13

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K19", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K19*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Jette Knudsen; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-not13-kom-shoot-not13-129.pdf> (tilgået 11. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K19

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

◀ Den Forskjel som Bonaventura ... p. 532 : jf. G.W. Tennemann *Geschichte der Philosophie* (384,1) bd. 8,2, 1811, s. 532. Her refererer Tennemann imidlertid ikke til Bonaventura, men til den ty. skolastiker og videnskabsmand, Albert von Bollstädt (1193-1280), kaldet Albert der Große el. Albertus Magnus: »Er betrachtet das Gewissen als das oberste Gesetz der Vernunft, welches nach allgemeinen Regeln zum Thun und Lassen verbindet, und die Güte der Handlungen beurtheilet; und unterscheidet in dem beurtheilenden Gewissen noch das Vermögen, die sittliche Anlage, die er mit einigen Kirchenvätern *synteresis* (*συντηρησις*) nennt, und die habituelle Aeußerung derselben (*conscientia* [lat. 'samvittighed']).« - Bonaventura: Giovanni di Fidanza (1221-74), kaldet Bonaventura, ital. teolog og filosof. Jf. Tennemann *Geschichte der Philosophie* bd. 8,2, 1811, s. 533-550: Der er seks trin i menneskets vandring mod Gud, det sjette og sidste er »die Synthesis, oder das den Lastern sich widersetzende Gewissen«, s. 546. Og: »Auf der letzten Stufe wird endlich Gott als das höchste Gut betrachtet, um aus dem Begriffe desselben die Dreieinigkeit abzuleiten«, s. 550. - *συντηρησις*: gr. (*syntērēsis*) 'synderesis', 'bevarelse', betegner hos nogle kirkefædre bevarelsen af betingelsen for at skelne mellem det gode og det onde efter syndefaldet. Således kalder Hieronymus *synderesis* 'samvittighedens funke', der ikke slukkes efter Adams fordrivelse fra paradiset, mens *synderesis* hos Bonaventura og Anselm betegner den naturlige, moralske evne, der fører mennesket til det gode og forårsager anger over det onde.

I trykt udgave: Bind 19 side 394 linje 13